

Handelingskader *Energieopwekking*

Voor de gebieden van de Groenalliantie Midden-Holland

juni 2020

Aanleiding

De gemeenten in de Regio Midden-Holland werken aan de regionale energiestrategie (RES) waarmee zij een bod gaan doen voor het Nationaal Programma Energie Strategie. Daarmee geeft RES uitvoering aan het Klimaatakkoord voor het realiseren van duurzame energie voor elektriciteit en warmte. Ook alle 30 andere regio's werken aan zo'n bod. De gemeente Krimpen aan den IJssel doet dit binnen de Regio Rotterdam Den Haag. Het is de bedoeling om in de loop van 2020 met een concept bod te komen, wat in 2021 zal leiden tot besluitvorming en inpassing in het omgevingsbeleid. De optelling van de biedingen door de regio's moet inzicht bieden in of en hoe de afgesproken kaders uit het klimaatakkoord haalbaar zijn.

De Regio Midden-Holland streeft naar een klimaat- en energie-neutrale en "bijna" fossielvrije regio in 2050. Men praat nu over een bod met een equivalent van 600 ha zonne-energie (vergelijk: het Bentwoud is 800 ha) of 67 windturbines van 3 mW of een mix hiervan. Welke gemeente hoeveel wind- of zonne-energie gaat plaatsen en waar deze wordt geplaatst, zal later worden bepaald. Deze opgave is voor de regio Midden-Holland zeer omvangrijk.

Bij het bestuur van de Groenalliantie Midden-Holland ontstond de vraag of het mogelijk is dat een deel van de opgave binnen de gebieden van de Groenalliantie zal landen en hoe het bestuur hierop zou kunnen reageren.

Daarnaast speelt de vraag hoe Duurzaamheid een plek zou kunnen krijgen binnen de Groenalliantie zonder de recreatieve, landschappelijke en natuurkwaliteiten van de gebieden aan te tasten, maar deze juist te versterken.

Overzichtsbeeld locaties gebieden Groenalliantie

De Regionale Energiestrategie in relatie tot de gebieden van de Groenalliantie

Hoewel de gemeenten (eind februari 2020) nog druk doende waren met het opstellen van het bod voor de Regionale energiestrategie, is via een interviewronde onder de gemeente ambtenaren Duurzaamheid een goed beeld verkregen van de denkrichtingen die men hanteert bij de invulling van de energieopgave. Het gaat hierbij om ideeën die nog niet bestuurlijk of democratisch zijn getoetst. Dat gebeurt in de loop van het komende jaar. Als de Regionale Energiestrategie is vastgesteld, zal een actualisatie van dit Handelingskader plaatsvinden.

De provincie geeft tot nu toe steeds aan dat ze in het Groene Hart geen nieuwe locaties voor windturbines toestaat en dat grote zonnevelden in open landschap niet wenselijk zijn. Binnen de regio Midden-Holland ligt alleen de gemeente Zuidplas buiten het Groene Hart. De gemeenten geven aan dat de opgave voor energieopwekking moeilijk of zelfs niet te verenigen is met het standpunt van de provincie.

De gebieden van de Groenalliantie liggen binnen het Groene Hart, met uitzondering van het Energiebos in de gemeente Krimpen aan den IJssel.

Er wordt binnen de Regionale Energiestrategie nagedacht over prioritering van gebieden, waarbij zogenaamde “ladders” worden gehanteerd. Recreatiegebieden en natuurgebieden hebben bij alle gemeenten een lage prioriteit voor het plaatsen van grootschalige energieopwekking.

Bij zeer verstedelijkte gemeenten als Krimpen aan den IJssel en Gouda zijn er weinig locaties met open ruimte. Voor zonne-energie of windturbines kunnen de recreatiegebieden (Oostpolder, Goudse Hout, Energiebos) in aanmerking komen. Men is zich echter wel bewust van de (recreatieve en natuur-) waarde van deze gebieden. Bij Krimpen aan den IJssel is de aanwezigheid van het verdeelstation in het energiebos wellicht een aanleiding om een combinatie te maken tussen recreatie en energieopwekking, maar vanwege wettelijke restricties (onder andere op het gebied van veiligheid) is er geen ruimte voor windturbines. Voor zonne-energie is er potentie rond het energiebos.

Uit de interviews kunnen we concluderen dat de kans zeer klein is dat initiatieven voor grootschalige energie opwekking, die voort gaan komen uit de Regionale energiestrategie, zullen landen in de gebieden van de Groenalliantie.

Groenalliantie kan bijdragen aan duurzaamheid

Voorbeeldfunctie

Hoewel de Groenalliantie volgens haar gemeenschappelijke regeling geen taak heeft voor energieopwekking, heeft zij als overheidsinstantie wel een voorbeeldfunctie voor duurzaamheid. De Groenalliantie kan invloed uitoefenen op het bewustzijn van mensen wat een directe bijdrage kan zijn aan een duurzame levensstijl, dan wel indirect bijdraagt aan maatschappelijke acceptatie/ruimte voor (grotere) initiatieven elders.

Waar niet

Het duurzaam behouden van landschappelijke waarden en het in stand houden van een recreatielandschap dragen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving in de toekomst. Ook dit valt onder de noemer van duurzaamheid. Het weloverwogen niet toestaan van grootschalige initiatieven voor energieopwekking, kan dus bijdragen aan de duurzaamheid van ons landschap.

In haar deelgebieden waar landschap, natuur en rust de belangrijkste gebiedskenmerken zijn, staat de Groenalliantie daarom geen initiatieven voor energieopwekking toe. Dit gaat om kwetsbare gebieden, zoals weidevogelgebieden, bosgebieden, half open landschappen en het oppervlaktewater.

Grootschalige/kleinschalige energieopwekking:

Onder grootschalige energie opwekking verstaan we hier een windturbine die hoger is dan 40 meter, en zonnevelden groter dan 1 ha. Kleinschalige voorzieningen hebben conform de handreiking RES een KWP kleiner dan 15 (wat overeenkomt met 60 zonnepanelen). Met middelgrote voorzieningen doelen we voornamelijk op zonnedaken boven parkeerterreinen. Het zonnedak op het parkeerterrein Reeuwijkse Hout zou 0,6 ha kunnen zijn.

Wel kleinschalige voorzieningen

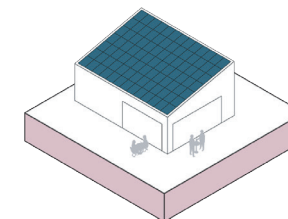
Het in stand houden van het recreatielandschap en het duurzaam behouden van de aanwezige waarden sluit niet uit dat kleinschalige maatregelen die bijdragen aan duurzame energieopwekking en die tegelijkertijd de recreatieve, landschappelijke en natuurwaarden in het gebied niet aantasten of juist versterken, overwogen kunnen worden. Dit soort voorzieningen versterken het duurzaamheidsbewustzijn.

Dergelijke initiatieven zijn vanuit de landschappelijke waarden alleen wenselijk in een omgeving met bebouwing en/of verharde oppervlakten of daar waar het de waarde van het landschap versterkt. De nabije aanwezigheid van afnemers als horeca of andere gebouwen is van belang om het transportverlies te beperken. Ook liggen op deze plekken andere functiecombinaties voor de hand, zoals duurzame energieopwekking met laadpalen voor fietsen of auto's.

Wat betreft kleinschalige voorzieningen voor duurzame energieopwekking maken we onderscheid in drie typen:

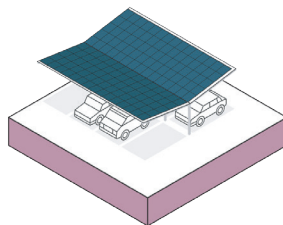
1. Zonnepanelen op daken

Het ligt voor de hand om op daken van bestaande gebouwen zonnepanelen te plaatsen en bij nieuwbouw of renovatie van gebouwen in de gebieden van de Groenalliantie zo veel mogelijk de toepassing van zonnepanelen te integreren. Dit kan bij eigen bouwprojecten of via eisen in nieuwe of gewijzigde erfpachtcontracten. Hierbij moeten we altijd rekening houden met de monumentale en cultuurhistorische waarden van de gebouwen en de omgeving daarvan.

2. Zonnepanelen boven parkeerplaatsen parkeerterrein

Voor de Reeuwijkse Hout bestaat een initiatief voor een zonnedak boven het parkeerterrein. Dit is een relatief groot parkeerterrein met weinig mogelijkheden voor een groene uitstraling, omdat het ligt op een saneringslocatie die afgedekt moet blijven met asfalt. Dit parkeerterrein ligt in een zone waar veel gebouwen aanwezig zijn en de recreatieve functie prevaleert boven een natuurfunctie, waardoor een zonnedak goed zou passen. Ook andere parkeerterreinen zouden voor een dergelijk initiatief in aanmerking kunnen komen. Voorwaarden zijn dan wel dat het gaat om grotere parkeerterreinen, gelegen in entreegebieden waar doorgaans bebouwing aanwezig is, en dat deze goed wordt vormgegeven. Het zou hierbij kunnen gaan om de grote parkeerterreinen in de Goudse Hout en bij de golfbaan in de Krimpenerhout.

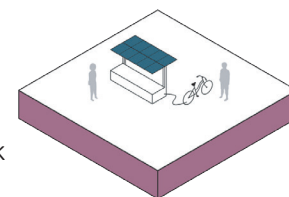

Randvoorwaarden voor vormgeven zonnedak boven parkeerterrein:

1. Een zonnedak boven parkeren moet slank ogen, subtiel zijn vormgegeven, met aandacht voor details, niet massief
2. De constructie en materialisering moet passen bij de uitstraling van het recreatiegebied
3. De beleving van het object moet aansluiten op de beleving van het gebied, gezien vanuit de recreant

3. Kleine zonne-elementen

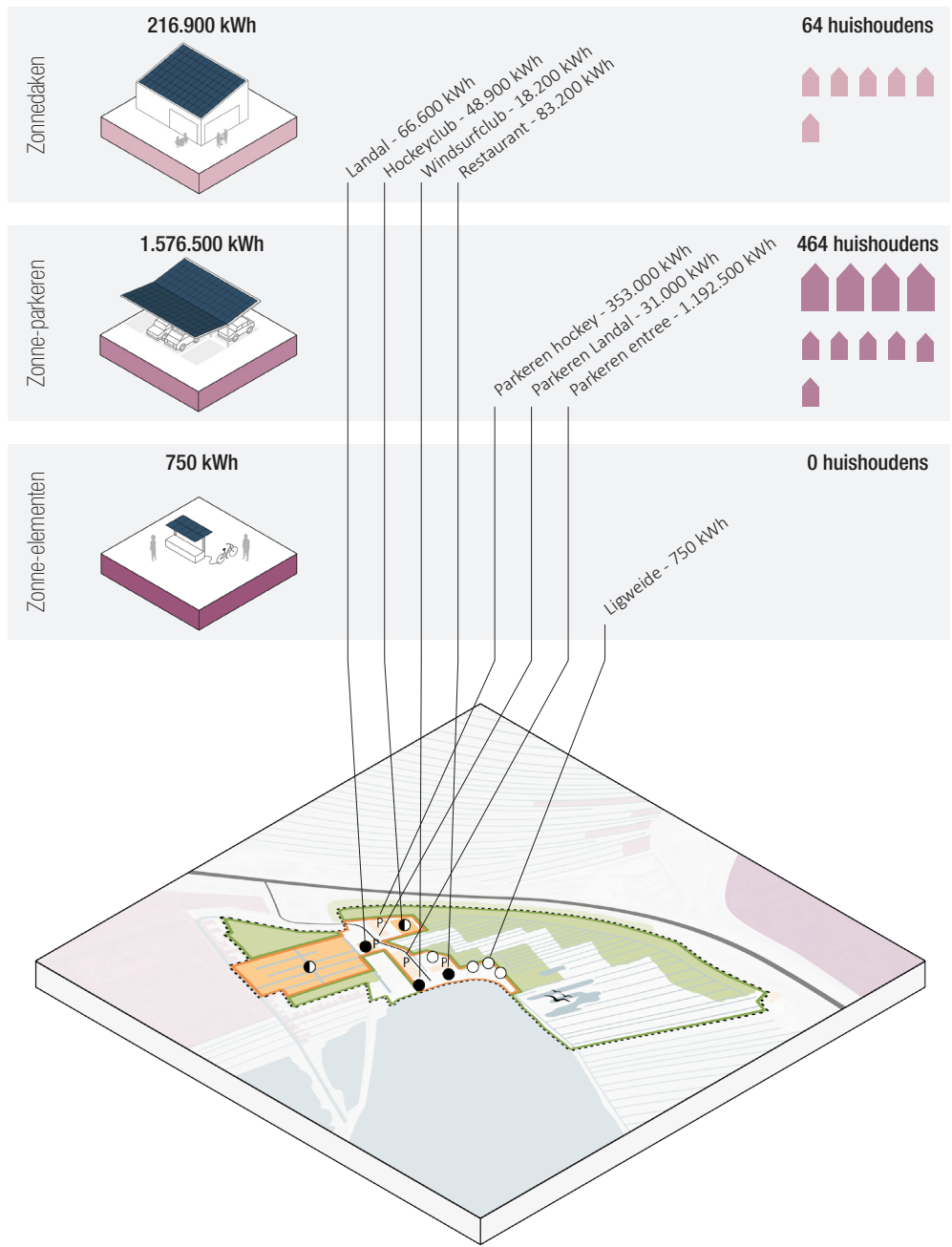
Kleine elementen zoals rustpunten waar je met zonne-energie je e-bike kunt opladen kunnen een bijdrage leveren aan de recreatieve kwaliteit van de gebieden. Deze plekken willen we alleen bij recreatieve attractiepunten toestaan. Dus bij speelpolders, horeca en andere bebouwing. In gebieden met een meer natuurlijk karakter passen ze niet qua uitstraling, maar ze zullen ook de rust verstoren.

Randvoorwaarden voor vormgeven kleine zonne-elementen:

1. Kleine zonne-elementen mogen geen verrommeling veroorzaken, maar moeten in ruimtelijke samenhang met de al aanwezige elementen (bebouwde en onbebouwde voorzieningen, zoals verenigingsgebouwen, informatieborden, wegwijzers, e.d.) worden ontworpen. Dit betekent dat soms een clustering van kleine zonne-elementen gewenst is, bijvoorbeeld een set fietslaadpalen nabij een restaurant; en soms een enkel zonne-element wenselijk is, bijvoorbeeld een solitaire zonne-boom op een ligweide.
2. Gezocht moet worden naar kansrijke functiecombinaties met al aanwezige of nieuwe elementen en functies, zoals zitplekken of herkenningspunten.
3. De beleving van het zonne-element moet aansluiten op de beleving van het gebied, gezien vanuit de recreant. Constructie, materialisering en details moeten daarom met aandacht voor de context worden vormgegeven.

Figuur 1 op pagina 6 geeft een beeld van mogelijkheden en mogelijke opbrengsten in de Reeuwijkse Hout.

Legenda energieopwekking

- = 10 huishoudens
- = 100 huishoudens

Legenda kaartbeeld

- plangrens
- water
- bos
- infrastructuur
- parkeren
- recreatie
- wonen
- bedrijventerrein
- natuurwaarde: vogels
- recreatie buiten
- recreatie buiten/binnen
- recreatie binnen
- toegestaan gebied
- niet toegestaan gebied

Figuur 1 Mogelijkheden en mogelijke opbrengsten in de Reeuwijkse Hout

	Opbrengsten zonne-parkeren
Reeuwijkse Hout	1.576.500 kWh/jr
Goudse Hout	357.000 kWh/jr
Krimpenerhout	164.000 kWh/jr

Potentiële opbrengst van zonnedaken op parkeerterreinen

Handelingskader

De rol van de Groenalliantie

- De Groenalliantie zal niet optreden als initiatiefnemer van grootschalige energieprojecten. Dit past niet in haar taken en doelstellingen.
- Voor middelgrote initiatieven (zoals het zonne-dak boven een parkeerterrein) zal de Groenalliantie, mits aan alle voorwaarden is voldaan, grond en ruimte beschikbaar stellen via een recht van opstal, tegen marktconforme tarieven (zie grondprijnsbrief). Hierbij kan sprake zijn van een aanbesteding als de Groenalliantie voorwaarden stelt bij de realisatie en exploitatie van de functie. De Groenalliantie zal dergelijke projecten niet zelf gaan ontwikkelen en exploiteren.
- Bij kleine projecten zijn twee opties mogelijk: De Groenalliantie ontwikkelt zelf of maakt initiatieven van anderen mogelijk. Bij het laatste zal altijd meespelen dat de Groenalliantie marktconform moet handelen om de verdenking van Staatssteun te vermijden.

Afwegingskader

In onderstaande is het afwegingskader opgenomen voor initiatieven voor de opwekking van windenergie en zonne-energie in de beheergebieden van de Groenalliantie.

1. Grootschalige opwekking van windenergie (windturbines) en zonne-energie (zonneparken) zijn niet toegestaan in de natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie vanwege hun effecten op de recreatieve, landschappelijke en natuurwaarden.
2. Onderstaande kleinschalige en middelgrote zonnepanelen zijn toegestaan mits deze geen afbreuk doen aan de recreatieve, landschappelijke en natuurwaarden.
 - a. Zonnepanelen op grote parkeerterreinen zijn toegestaan binnen gestelde randvoorwaarden in het handelingskader
 - b. Zonnepanelen op daken van bebouwing worden gestimuleerd binnen gestelde randvoorwaarden in het handelingskader
 - c. Kleine zonne-elementen zijn toegestaan binnen gestelde randvoorwaarden in het handelingskader

